

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(повна назва закладу вищої освіти)

Факультет/інститут _____ геолого-географічний

Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Запорожченко О. В.

» _____ 20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Організація дозвілля в ДЗОВ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

Спеціальність _____ 014.07 Середня освіта (Географія)
(код і назва спеціальності (тей))

2020 р.

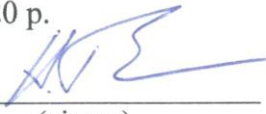
Розробник:

Адобовська Марія Володимирівна - старший викладач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру.

Протокол № 1 від. "31" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Буяновський А.О.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від. "23" 09 2020 р.

Голова НМК

(підпис)

(Сич В.А.)
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Організація дозвілля в ДЗОВ» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів із спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)». Виховання підростаючого покоління є безперервним педагогічним процесом, який розвивається і продовжується в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ). Їх діяльність спрямована на організацію дозвілля та відпочинку, зміцнення здоров'я, задоволення інтересів і духовних запитів дітей, підлітків і юнацтва. Зміст, форми і методи їх роботи визначаються статусом закладу і будуються на принципах самоврядування та демократії, культурно-історичних традицій, пріоритетності загальнолюдських надбань і цінностей. Організація виховного процесу в ДЗОВ здійснюється з урахуванням специфіки життя і діяльності тимчасового дитячого колективу в період літніх канікул. Літо відкриває значні можливості для прилучення дітей, підлітків, юнацтва до священних сторінок історії України, традицій, звичаїв, обрядів, культури українського народу. Походи, екскурсії допоможуть розширити уявлення вихованців про Батьківщину, її минуле і сьогодення рідного краю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання, практичні вміння і навички з виховної і організаторської роботи у студента щодо організації життєдіяльності дітей різного віку в умовах ДЗОВ.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях з курсів «Педагогіка», «Загальна та вікова психологія», «Анімаційна позашкільна робота». Оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками роботи із дітьми у літніх дитячих таборах є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Основи педагогічної майстерності», для проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики та написання дипломної роботи.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Педагогічні аспекти діяльності в літніх оздоровчо-виховних закладів. Виховні можливості ДЗОВ.
2. Методичні засади роботи ДЗОВ.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є забезпечення теоретичної, методичної і практичної підготовленості студентів до керівництва дитячими групами в ДЗОВ з набуттям ними професійно-педагогічного досвіду самостійної роботи вожатого чи вихователя.

Завдання

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Організація дозвілля в ДЗОВ» є ознайомлення з нормативно-правовою базою функціонування літніх оздоровчих таборів; вивчення психолого-педагогічних особливостей тимчасового дитячого об'єднання; оволодіння студентами основними засобами успішної співпраці з учасниками заgonу та методикою організації виховної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

- ✓ **ЗК2.** Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів).
- ✓ **ЗК3.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ✓ **ЗК4.** Здатність працювати в команді, вести активний спосіб життя.
- ✓ **ФК6.** Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти

✓ **ФК21.** Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

✓ **ПРН5.** Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, особливості фізичного розвитку учня, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника тощо

✓ **ПРН26.** Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва

✓ **ПРН27.** Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- роль і місце літнього відпочинку в системі сучасної української освіти;
- специфіку педагогічної діяльності в ДЗОВ;
- передумови розвитку особистісних якостей дитини в тимчасовому колективі ДЗОВ;
- педагогічні чинники розвитку особистості дитини;
- значення фізичного виховання у ДЗОВ;
- технологію організації колективних творчих справ з національного виховання в ДЗОВ;

вміти:

- визначати місце літнього відпочинку в системі виховання школярів;
- окреслювати провідні чинники педагогічної діяльності в ДЗОВ;
- конкретизувати передумови розвитку особистісних якостей дитини в тимчасовому колективі ДЗОВ;
- узагальнювати педагогічні чинники розуміння особистості дитини;
- здійснювати організацію колективних творчих справ з різних напрямів виховання.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічні аспекти діяльності в літніх оздоровчо-виховних закладах. Виховні можливості ДЗОВ

Тема 1. Загальна характеристика виховної роботи в дитячому закладі оздоровчого типу.

Забезпечення корисного дозвілля – одне з провідних завдань сучасної української освіти. Літні дитячі табори як складова освітньої системи України. Різновиди освітніх закладів, які забезпечують відпочинок, оздоровлення і виховання дітей шкільного віку. Роль і місце літнього відпочинку в системі виховання школярів. Нормативно-правова база роботи ДЗОВ. Законодавче підґрунтя заснування й діяльності ДЗОВ. Типові документи, за якими функціонує ДЗОВ. Умови перебування школярів у ДЗОВ. Професійно-педагогічні вимоги до працівників ДЗОВ. Перелік штатних посад педагогічних працівників в ДЗОВ. Вимоги до студентів ЗВО, які направляються на педагогічну практику в ДЗОВ.

Тема 2. Особливості організації праці педагога-організатора ДЗОВ.

Специфіка педагогічної діяльності в ДЗОВ. Посадові обов'язки педагога-організатора ДЗОВ, посадові обов'язки вожатого загону. Поняття про юридичну відповідальність

педагогічних працівників ДЗОВ. Значення ведення педагогічного щоденника у роботі педагога-організатора, вожатого загону керівника гуртка в ДЗОВ. Поняття про робочий план-мережу. Особистий план роботи педагога-організатора. Умови планування діяльності загону. Правила роботи спортивної секції та гуртка в умовах ДЗОВ. Педагогічні засади планування виховної роботи в ДЗОВ. Визначальні завдання виховної діяльності педагогічного колективу ДЗОВ. Форми залучення дітей до планування виховної роботи у ДЗОВ.

Тема 3. Значення врахування вікових особливостей дітей та підлітків в умовах літніх дитячих таборів.

Педагогічні передумови розуміння особистості дитини. Підготовка вожатого загону до роботи з дітьми в умовах табірної зміни. Значення вікових і психологічних особливостей дитини, яка перебуває на літньому відпочинку в ДЗОВ. Психолого-педагогічна характеристика періодів розвитку дитини. Характеристика молодшого шкільного віку. Характеристика різних етапів підліткового віку. Характеристика юнацького віку. Визначення виховних завдань для кожної вікової групи учасників табірної зміни. Поняття адаптації дітей до перебування у ДЗОВ. Особливості педагогічного впливу на «складних» підлітків.

Змістовний модуль 2. Методичні засади роботи ДЗОВ.

Тема 4. Особливості тимчасового дитячого колективу в умовах оздоровчого закладу.

Розвиток особистісних якостей дитини в тимчасовому колективі ДЗОВ. Особливості дитячого колективу. Поняття соціальних ролей в тимчасовому дитячому колективі. Правила прийому дитини у загін. Етапи розвитку дитячого колективу в ДЗОВ. Форми згуртування дитячого колективу в умовах ДЗОВ. Методи і засоби виховної роботи вожатого загону. Поняття про відзнаки загону. Значення загонового куточка і загонового щоденника у діяльності загону. Значення міжзагонових змагань і конкурсів у житті табору. Оформлення стінної газети як особлива форми співпраці у загоні. Різновиди стінних газет. Правила оформлення стінної газети. «Вогник» – особлива форма виховної роботи у таборі. Різновиди вогників. Особливості вогників у різні періоди загонової зміни. Правила організації і проведення вогників.

Тема 5. Організація фізичного виховання в осередку дитячого оздоровчого закладу.

Значення фізичного виховання у ДЗОВ. Роль і місце спортивно-масової роботи в літніх таборах у системі виховання школярів. Особливості діяльності керівників спортивних секцій і гуртків. Умови планування спортивно-оздоровчої роботи ДЗОВ. Врахування психофізіологічного розвитку вихованців ДЗОВ – передумова організації спортивно-оздоровчих заходів. Основні правила безпеки при організації і проведенні спортивно-оздоровчих заходів. Найсуттєвіші вимоги до організації й методики проведення фізкультурної роботи. Шляхи заохочення вихованців ДЗОВ до спортивно-оздоровчої роботи. Різновиди фізкультурної і спортивно-масової роботи у літньому дитячому таборі. Порядок підготовки і проведення спортивно-масових заходів у ДЗОВ та вимоги до їх проведення.

Тема 6. Реалізація провідних завдань національного виховання у системі ДЗОВ.

Формування національної самосвідомості у процесі формування особистості дитини. Місце національного виховання у діяльності ДЗОВ. Передумови планування і реалізації провідних завдань національного виховання в ДЗОВ. Технологія організації колективних творчих справ з національного виховання в ДЗОВ. Організація і проведення днів-свят. Різновиди днів-свят національної тематики. Педагогічні аспекти українських народних свят літнього циклу. Основні чинники проведення масових і групових виховних заходів з використанням українських народних ігор та розваг в умовах табірної зміни.

3. Рекомендована література

Основна

1. Аніскіна Н. О. Літня школа. Нова організаційна модель освіти старшокласників. Київ, 2005. 112 с
2. Бартків О. С. Оздоровчо-виховна діяльність у літньому дитячому таборі: монографія / О. С. Бартків, В. Г. Грановський, Є. А. Дурманенко; за ред. д-ра пед. наук, проф. П. М. Гусака. Луцьк: Захарчук В. М., 2013. 203 с.
3. Дерев'янченко, Н. Безпека відпочинку у літньому таборі / *Надзвичайна ситуація*. 2015. № 6. С. 32–33.
4. Ємець, В. А. Правила безпеки життєдіяльності під час літніх канікул / *Основи здоров'я*. 2018. № 7. С. 12–15.
5. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»: прийнятий 4 вер. 2008 року № 375-VI
6. Лаппо В.В. Методика виховної роботи в літніх дитячих оздоровчих таборах: Практичний посібник. Івано-Франківськ: НАР, 2016.
7. Максимчук В. М. Організація роботи літнього пришкольного табору / упоряд. О. О. Колонькова. Київ: Шкільний світ, 2013. 94 с.
8. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / авт.- уклад.: Л. О. Дубровська, В. Л. Дубровський, О. С. Філоненко; за ред. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 179 с.
9. Наскрізна педагогічна практика: навч.-метод. посіб. / за ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 324 с.
10. Організаційно-методичні засади виховної роботи в літніх оздоровчих таборах : метод. посіб. / В. Д. Гаврішко, І. М. Шоробура, Л. А. Машкіна, Н. В. Казакова; Хмельниц. облдержадмін., Хмельниц. обл. рада, Хмельниц. гуманіт.- пед. акад. – Хмельницький : Вид-во ХГПА, 2011. – 255 с.
11. План заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" [Текст] : затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.17 р., № 903-р // Школа. – 2018. – № 3. – С. 68–73.
12. Пенішкевич Д. І. Методика організації табірної зміни: навч.- метод. посібник / Д. І. Пенішкевич; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2004. – 159 с.
13. Пляжний дивограй: [зб.- дайджест метод. і практ. порад] / Всеукр. благод. дит. фестиваль «Чорномор. Ігри», «Всеукр. конкурс ігр. програм для дітей «Дивограй»; [авт. і упоряд. Олена Немежанська]. Київ, 2011. 80 с.
14. Соціально-педагогічна діяльність у дитячих оздоровчих таборах: навч.-метод. посіб. для студентів-організаторів літнього відпочинку дітей і молоді / [С.Я.Харченко, Л.Ц.Ваховський, О.П.Песоцька та ін.; за заг. ред. С.Я.Харченка]; М–во освіти і науки України та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2008. – 284 с.
15. Сучасний табірний збір Навчально-методичний посібник: за наук. ред. Сбруєвої А.А., укладачі Осьмук Н.Г., Чистякова І.А. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – 116 с.
16. Теорія та методика професійно-педагогічної діяльності вожатого в літніх дитячих оздоровчих таборах: навч. посіб. для студ. пед. вищ. навч. закл. / [уклад.: М. І. Воронка, Г. Г. Петрученя, Л. І. Кучина; за ред. В. В. Молодиченка].– 2-е вид., випр. – Мелітополь : Вид. буд. Мелітоп. міськ. друк., 2013. – 232 с.
17. Технологія виховної роботи в умовах табірної зміни: теорія і практика /заг. ред. А.Й. Капська, І.М. Мельникова, В.В. Вербицький. Київ:Грайлик,2007.196 с.

Додаткова

1. Гапеев, Л. В. Оздоровлення та відпочинок дітей [Текст] : [перебування дітей в дитячому центрі "Молода гвардія"] / Л. В. Гапеев // Географія. – 2015. – № 11/12. – С. 48–56.
2. Грубник, Н.В. Літо з дітьми: 10 правил безпеки// Безпека життєдіяльності. - 2015. - N 7. - С. 31
3. Діти і літо: організаторам літнього відпочинку дітей / упоряд. Н. В. Любченко, О. Б. Хомич. – К. : Плянди, 2005. – 120 с.
4. Димитров М. Ф. Табір починається з вожатого: навч.-метод. посібник / М. Ф. Димитров, Л. Б. Копилова; Миколаївський держ. ун-т ім. В. О. Сухолинського, Управління у справах сім'ї та молоді Миколаївської облдержадміністрації, Обласний благодійний фонд «Майбутнє – дітям», Регіональне представництво Всеукраїнської благодійної асоціації «За нове покоління «Лелека». – Миколаїв : Атол, 2005. – 85 с.
5. Клід І. М. Цікаве й корисне дозвілля. Організація літнього відпочинку: [посіб.] / І. М. Клід, М. В. Женчук. – Т.: Підручники і посібники, 2011. – 64 с.
6. Літній «Сонцеграй»: зб. ігрових програм та метод. рек. з питань організації літнього відпочинку і оздоровлення дітей / авт.-упоряд. В. Ю. Юва, Л. В. Красноновець. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 64 с.
7. Літо. Табір. Вожатий: практи.- зорієнт. навч.-метод. посіб. / авт.- упоряд. Т. А. Нечипоренко. – Вид. 4-е (допов. та переробл.). – Вінниця: Спадщина, 2009. – 128 с.
8. Літнє оздоровлення та відпочинок дітей у пришкільному таборі [Текст]. Вип. 5 / [упоряд.: М. С. Хорошак, Г. С. Самолук]. – Тернопіль ; Харків : Ранок, [2012]. – 191 с. – (Серія "На допомогу вихователям і вожатим").
9. Лісовець, О. Сценарій відкриття табірної зміни у пришкільному таборі [Текст] / О. Лісовець // Початкова школа. – 2017. – № 6. – С. 55–56.
10. Назарук, В. О. Пришкільний табір [Текст] / В. О. Назарук // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 6. – С. 28–33.
11. Оздоровча та фізкультурно–спортивна робота у літньому таборі / укл. Ванджура В. Я. Тернопіль: Горлиця, 2008. 120 с.
12. Освітньо-виховні програми: організація оздоровлення та відпочинку дітей: методичні рекомендації / упоряд.: В. М. Бездень, Н. В. Шубелка. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 164 с.
13. Петік, Ю. О. Літній пришкільний оздоровчий табір: тренінг інтелекту, корисне дозвілля, скарбничка творчості та інш. / Початкове навчання та виховання. 2013. № 14/15. С. 2–79.
14. Розфарбуй світ любов'ю: [посіб. для орг. дозвілля дітей та підлітків в оздоровчих таборах, ін. позашкл. установах та вдома / уклад. Д. Уїлліс; пер. з англ. В. Степанова]. Донецьк: ОБФ «Східноєвроп. місія», 2012. 114 с.
15. Рондяк Л. М. Мацковська Т.В. Країна Невгамовних: літо у дитячому таборі. Львів: ПАІС, 2010. 189 с.
16. Сонячне літо в таборі: Навч.- метод. посіб. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М.Гоголя. – Ніжин, 2005 – Ч. 1 / Уклад. В.М.Солова та ін.; [За заг. ред. Н.І.Яковець], 2005. – 269 с.
17. Сотнікова, Т. О. Літнє оздоровлення й відпочинок дітей у пришкільному таборі [Текст] / Т. О. Сотнікова // Виховна робота в школі. № 5. С. 4–16.
18. Холковська І. Л. Організація дозвілля дітей у літньому таборі : ігри, конкурси, розваги / І. Л. Холковська; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 224 с.
19. Чернушевич, В. А. Летний лагерь как способ коррекции и профилактики девиантного поведения/ Социальная педагогика. 2013. № 4. С. 79-83.

Електронні інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.

2. Закон України «Про позашкільну освіту» Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
5. Положення про літній пришкільний табір з денним перебуванням <http://on2.docdat.com/docs/1722/index-5468.html>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Методи діагностики успішності навчання: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, звіт за інформаційними повідомленням, термінологічний диктант, тестування, контрольні роботи за змістовими модулями.